Sportvisie ‘Lochem beweegt!’

Gemeentelijk kader sport- en beweegbeleid 2014 – 2018

Augustus 2013

Inhoudsopgave Pagina

1. Aanleiding 3

2. Trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen 4

3. Gemeentelijk kader sport en bewegen 2014-2018 7

4. Vervolgproces (samenstellen uitvoeringsprogramma's) 13

Bijlagen:

Bijlage I Modellen voor sportbeleid 14

Bijlage II Modellen voor regie 16

Bijlage III Integrale relatie sport en bewegen 17

Bijlage IV Sportmonitor Gelderse Sport Federatie 20

Bijlage V Combinatiefuncties Lochem 22

1. Aanleiding

Met het verlopen van het gemeentelijk sportbeleid 2009-2012 is de wens naar nieuw gemeentelijk beleid ontstaan. Nieuw beleid dat inspeelt op toekomstige ontwikkelingen, realiteitszin heeft en bijdraagt aan hetgeen we als gemeente belangrijk vinden. Deze notitie is de uitwerking van het nieuwe gemeentelijke kader voor sport en bewegen en is richtingbepalend voor de uitvoering van ons beleid.

Lokale en landelijke ontwikkelingen
Een diversiteit aan lokale en landelijke ontwikkelingen heeft bijgedragen aan het nieuwe kader sport en bewegen en onze rol als gemeente hierin. Het gaat hierbij niet alleen om sport gerelateerde ontwikkelingen, maar ook ontwikkelingen op het terrein van welzijn en het sociale domein. Zie ook bijlage 3 voor een overzicht van relaties tussen sport en aanpalende beleidsterreinen.

Visie op welzijn
De nieuwe gemeentelijke visie op welzijn is gericht op het realiseren van een 'inclusieve samenleving'. Een samenleving waaraan alle inwoners van Lochem kunnen meedoen. Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties werken wij aan het vergroten van participatie en zelfredzaamheid van mensen én leefbaarheid en sociale samenhang in de kernen. De focus ligt hierbij op inwoners die tijdelijke (10-15%) en permanente ondersteuning (2-5%) nodig hebben. Voor de inwoners die geen majeure ondersteuning nodig hebben (80-85%) volstaan wij door het bieden van een sociale basisinfrastructuur.

Transities sociale domein
Gefaseerd gaan wij steeds meer bestuurlijke verantwoordelijkheid dragen en rekenschap afleggen over nieuwe omvangrijke taken in het sociale domein[1]. Deze nieuwe regierol gaat hand in hand met noodzakelijke bezuinigingen en betekent een omslag in denken en werken. Wij streven naar een vitale lokale samenleving waarin zoveel mogelijk mensen en gezinnen actief participeren, werken om in hun eigen onderhoud te voorzien, zelf regie voeren over hun leven en tevens bijdragen aan het welbevinden van anderen. Professionele hulp- en dienstverlening zijn aanvullend en zij die dat echt nodig hebben, kunnen in dat geval rekenen op doelmatige, efficiënte en betrokken organisaties. Wij voeren hulp- en dienstverlening niet zelf uit, maar maken nadrukkelijk gebruik van de kennis en kunde van uitvoerende organisaties.

Gezondheidsbeleid
Het gezondheidsbeleid wordt vernieuwd en heeft raakvlakken met het sportbeleid. Het gezondheidsbeleid probeert door middel van preventie verminderde zelfredzaamheid te voorkomen. Een goede gezondheid is één van de belangrijkste voorwaarden om binnen een samenleving te kunnen participeren. De gemeente heeft o.a. taken op dit terrein vanuit de nieuwe wet publieke gezondheid en wet maatschappelijke ondersteuning.

Accommodatiebeleid
In het nieuwe gemeentelijke accommodatiebeleid geeft de gemeente aan hoe ze wil omgaan met haar maatschappelijke accommodaties. De uitdaging is om een kwalitatief goed en betaalbaar accommodatiebestand te houden. Het sport(voorzieningen)beleid biedt aanknopingspunten voor het accommodatiebeleid t.a.v. sport.

Leeswijzer
Deze notitie start met een uitwerking van trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen (hoofdstuk 2), waarna de vertaalslag is gemaakt naar het nieuwe gemeentelijke kader sport en bewegen in hoofdstuk 3. In hoofdstuk 4 is het vervolgproces, om van kaderstelling te komen tot uitvoering van beleid, beschreven. In bijlage I zijn modellen voor gemeentelijk sportbeleid opgenomen welke door de Vereniging Sport en Gemeente worden gehanteerd en waaruit blijkt welke variant het meest aansluit bij het door ons gestelde kader. Ditzelfde is ook gedaan met betrekking tot onze regierol die we met dit kader nastreven, in bijlage II is een overzicht opgenomen van stijlen van regie. Bijlage III geeft de integrale relatie weer tussen sport, bewegen en onze gemeentelijke doelen en ambities op andere beleidsterreinen. Bijlage IV biedt inzicht in de sport- en beweegparticipatie van onze inwoners. Tenslotte is in bijlage V informatie opgenomen over de wijze waarop we uitvoering geven aan de regeling Combinatiefuncties.

[1] 1) De samenvoeging van de Wwb, Wsw en een deel van de Wajong in de Participatiewet. 2) De overheveling van extramurale begeleiding en persoonlijk verzorging uit de AWBZ naar de WMO. 3) De decentralisatie van jeugdzorg.

2. Trends en ontwikkelingen op het gebied van sport en bewegen

De wereld van sport en beweging is dynamisch. Demografische ontwikkelingen, maar ook sociaal maatschappelijke ontwikkelingen zorgen ervoor dat sport en bewegen steeds een nieuwe invulling krijgt. In dit hoofdstuk staat een korte uitwerking van landelijke trends en ontwikkelingen die invloed hebben op sport en bewegen.

2.1 Maatschappelijke betrokkenheid

Waar voorheen met name sportverenigingen en –aanbieders actief waren op het gebied van sport en bewegen, is door de inzet van 'sport als middel' het aantal betrokken organisaties toegenomen. Steeds meer maatschappelijke partners zien de meerwaarde van sport en bewegen en willen kansen voor hun eigen organisatie optimaal benutten. Sport en bewegen is hiermee een maatschappelijk thema geworden waarop diverse actoren hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen.

Figuur 1. Meerwaarde sport en bewegen voor maatschappelijke organisaties

Maatschappelijke organisatie	Behoefte/belang
Onderwijs	Beweegmomenten, dag-arrangementen, profilering, preventie
Kinderopvang/BSO	Sport BSO, dag-arrangementen, profilering, preventie
Werkgevers	Bedrijfssport, fitte werknemers, preventie
Zorgverzekeraars	Preventie, vermindering ziektekosten, profilering
Woning-/buurtverenigingen	Leefbaarheid, prettig woonklimaat, profilering
Gezondheidszorg en welzijn	Preventie
Gemeente	Gezondheidsbevordering, preventie, participatie, leefbaarheid, vrijwilligerswerk

2.2 De dynamiek van de sport en bewegen verandert

Ongeorganiseerd sporten en bewegen
Steeds meer verandert de dynamiek van de sport. De toenemende concurrentie voor vrijetijdsbesteding zorgt ervoor dat er keuzes worden gemaakt tussen sport en bewegen enerzijds en andere activiteiten anderzijds. Ook de toenemende individualisering heeft invloed op het sport- en beweeggedrag. Het ongeorganiseerde sporten is steeds meer in opkomst (o.a. hardlopen, nordic-walking, fitness, golf). Men bepaalt graag zelf waar, wanneer en

met wie een sportieve activiteit wordt ondernomen. Waar voorheen de georganiseerde en traditionele sporten populair waren, kiest de ‘sportconsument’ nu vaker voor de vrijblijvendheid van het ongeorganiseerde sporten.

Oudere doelgroep, nieuwe wensen
Een huidige ontwikkeling die, door de toenemende vergrijzing en ontgroening, nog sterker zal doorzetten, is het toenemende aantal ouderen (65+) dat sport. Vaak doen zij dit in ongeorganiseerd verband vanwege de vrijblijvendheid, maar vooral ook omdat het traditionele sportaanbod niet aansluit bij hun wens en behoeften. De hedendaagse ouderen zijn actief en vitaal en hebben andere wensen en behoeften dan 10 jaar geleden. Dit maakt ouderen een interessante ‘nieuwe’ doelgroep voor sportaanbieders.

Sociale media in het oproepen tot sporten
Ook de komst van sociale media (o.a. Twitter) heeft de sport beïnvloed. Steeds vaker wordt via deze media afgesproken om gezamenlijk een sportieve activiteit te ondernemen of wordt een beoordeling gegeven over een bestaande sportactiviteit. Daarnaast vormt internet het uithangbord voor sportverenigingen en commerciële sportaanbieders. Communicatie over het sportaanbod, uitslagen, foto’s en een discussieforum maken dat, ook naast het daadwerkelijke sporten, er een ‘sportbeleving’ is.

2.3 De sporter verandert

In lijn met de bovenstaande beschreven landelijke ontwikkelingen verandert ook de sporter in kwestie. Steeds meer krijgt de sporter het profiel van een consument, een kritische sportconsument. In de wereld van de sportconsument is tijd schaars en staat het individu voorop. Kwaliteit en flexibiliteit is van groot belang en bepaalde groepen sporters zijn bereid hier (extra) voor te betalen. Afstand is voor die groep geen probleem, de sportconsument is erg mobiel en bereid om binnen een bepaalde afstand te reizen[2]. Ook wordt de sportconsument ouder, men is tot op latere leeftijd sportief actief.

2.4 De sportvereniging verandert

De positie van sportverenigingen verandert. Als gevolg van demografische ontwikkelingen, de veranderende dynamiek van de sport en de kritische sportconsument hebben sportverenigingen meer en meer te maken met teruglopende ledenaantallen, vrijwilligerstekorten, afnemende inzet en betrokkenheid van leden en een afnemend marktaandeel. De positie van sportverenigingen zal dan ook veranderen; de traditionele sportvereniging maakt plaats voor de maatschappelijk betrokken sportvereniging. Een sportvereniging die extern gericht is, een vernieuwend aanbod heeft (aansluitend op de wensen van de sportconsument), samenwerkt met maatschappelijke partners (bijv. onderwijs) en professioneel georganiseerd is, heeft de toekomst.

2.5 De ruimte voor sport en bewegen verandert

Bij vraagstukken over sportaccommodaties spelen de beschikbaarheid van financiële middelen en de mate waarin investeringen rendabel een belangrijke rol. In de sport wordt op deze ontwikkelingen geanticipeerd door het stimuleren van multifunctioneel gebruik van accommodaties. De fysieke bundeling van sport(verenigingen) heeft niet alleen in ruimtelijke zin een voordeel. Inhoudelijke samenwerking tussen sportverenigingen wordt op deze manier gestimuleerd en ook in financieel opzicht is multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties aantrekkelijk. Zogenaamde ‘sportieve omgevingen’ ontstaan steeds vaker als gevolg van bovenstaande beweegredenen.

[2] Rapportage Sport 2010, SCP en Mulier Instituut, 2010.

Binnen een sportieve omgeving is de sport vertegenwoordigd, maar is daarnaast ook plaats voor onderwijs, kinderopvang en welzijnsinstellingen. Georganiseerd sportparkmanagement is verantwoordelijk voor de coördinatie en organisatie van de samenwerking tussen de aanwezige organisaties op de sportieve omgeving.

2.6 De rol van de lokale overheid verandert

De rol van de lokale overheid op het gebied van sport verandert. Het belang van sport wordt onderkend evenals de kracht van sport als middel. Maar bezuinigingen, kerntakendiscussies, herindelingen en andere factoren zorgen ervoor dat de lokale overheid keuzes moet maken over de inzet op sport en bewegen. Regionale samenwerking, integrale samenwerking en het overdragen van de regie en uitvoering aan het maatschappelijk middenveld komen dan ook veel voor. Daarnaast is de inzet van financiële middelen voor onder andere sportieve activiteiten en ledensubsidies geen vanzelfsprekendheid meer. De inzet van sport ‘als middel’ (in plaats van als doel) staat steeds vaker centraal, net zoals de samenwerking tussen sport- en andere maatschappelijke organisaties. In de kadernota 2014 staan enkele uitgangspunten die het sportbeleid beïnvloeden, zoals het ‘profijtbeginsel’ en de ‘inclusieve samenleving’. Vanuit die optiek is het vanzelfsprekender dat de sporter in principe zijn eigen sport betaalt, maar ook dat de gemeente faciliteert dat degenen die niet kunnen deelnemen aan sport (zoals sociale minima) ‘mee kunnen doen’.

3. Gemeentelijk kader sport en bewegen 2013-2016

Op basis van de in hoofdstuk 2 geschetste trends en ontwikkelingen komen we tot onderstaand gemeentelijk kader. Met dit kader geven we uitvoering aan sport- en beweegbeleid.

3.1 Algemeen

3.1.1 Sport en bewegen als middel

Sport en bewegen is voor velen een leuke manier van vrijetijdsbesteding (sport als doel). Maar sport en bewegen draagt onder andere bij aan het voorkomen van gezondheidsklachten (geestelijk en fysiek), het verbeteren van de gezondheid, stimuleren van participatie en het behoud c.q. versterken van de leefbaarheid in Lochem (sport als middel).

Uitgangspunt 1

Als gemeente zijn wij erop gericht sport en bewegen in te zetten als middel met als doel:

- het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners (gezondheidsbevordering);
- het stimuleren c.q. versterken van sociale participatie en leefbaarheid in de kernen (sterke kernen).

Onze visie op sport- en beweegbeleid sluit aan bij het 'sociale ontwikkelingsmodel' van Vereniging Sport en Gemeente (modellen voor sportbeleid[3], zie bijlage I) met als hoofdthema's 'sport, bewegen en gezondheid' en 'maatschappelijke verbondenheid'.

3.1.2 Gemeentelijke rol

De tijd dat we als gemeente een sterke rol hebben in het bepalen en betalen van sport en bewegen maakt plaats voor een rol als samenwerkingspartner (maatschappelijke carrousel[4], zie bijlage II). Als gemeente maken wij onderdeel uit van een netwerk van organisaties in Lochem dat zich bezighoudt met de inzet van sport en bewegen als middel.

Uitgangspunt 2

Wij zien het als onze taak om maatschappelijke organisaties te verbinden en onderlinge samenwerking te stimuleren. Wij zijn een gesprekspartner voor deze organisaties en faciliteren voornamelijk in kennis en kunde.

Om de kracht van sport en bewegen optimaal te benutten werken we integraal samen met andere beleidsterreinen binnen onze organisatie (o.a. onderwijs, jongerenbeleid, gezondheidsbeleid, speelruimtebeleid en ruimtelijke ordening). In bijlage III is een overzicht opgenomen die de relatie met deze beleidsterreinen zichtbaar maakt.

3.1.3 Ondernemerschap

Wij willen aansluiten bij maatschappelijke 'energie'. Gezamenlijk met onze inwoners, sportverenigingen en maatschappelijke partners streven wij naar ondernemerschap. Het traditionele denken van hetgeen de overheid allemaal kan doen en dient te financieren wordt hiermee doorbroken.

3.2 Gezondheidsbevordering

Wij vinden het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners belangrijk. Gezonde inwoners hebben een hoge kwaliteit van leven en zijn (beter) in staat zelfstandig te participeren in de samenleving. Naast persoonlijke voordelen heeft een goede gezondheid ook een positief effect op het gebruik van zorg-, hulp- en dienstverlening, waar minder gebruik van wordt gemaakt. Voldoende sport en beweging draagt bij aan gezonde inwoners en dient daarom gestimuleerd te worden. De ambitie is minimaal te voldoen aan de nederlandse norm gezond bewegen

[3] Vereniging Sport en Gemeente VSG) hanteert diverse modellen voor de wijze waarop gemeenten het sportbeleid inrichten, zie bijlage I.
[4] Maatschappelijk carrousel is één van de vier stijlen van regie, zie bijlage II.

(NNGB). We maken gebruik van bestaande meetinstrumenten zoals de Gelderse Sportmonitor en instrumenten uit het gezondheidsbeleid.

3.2.1 Sportstimulering

De sport- en beweegparticipatie in Lochem is hoog en dat willen we graag zo houden. Maar liefst 75% van de inwoners van Lochem is sportief actief en 66,7% van de inwoners beweegt dagelijks voldoende en verkeert in goede conditie[5]. Hoewel de keuze om aan sport/beweging te doen een individuele verantwoordelijkheid is, vinden we het stimuleren van voldoende sport en beweging belangrijk. We zien dit als een maatschappelijke verantwoordelijkheid, waar ook wij aandeel in hebben. Jongeren (0-23 jaar), ouderen, mensen met een beperking en sociale minima zijn hierbij voor ons prioritaire doelgroepen.

Jongeren 0-23 jaar

Een goede basis voor een gezond leven wordt gelegd op jonge leeftijd. Het stimuleren van sport en bewegen onder jongeren (0-23 jaar) is daarom belangrijk. Maar toenemende concurrentie op het gebied van vrijetijdsbesteding zorgt dat jongeren kritisch zijn over de besteding van hun vrije tijd en keuzes maken, soms ten koste van voldoende sport en beweging. Vooral bij jongeren in de leeftijd 12-18 jaar neemt de sport- en beweegparticipatie aanzienlijk af. Door de inzet van combinatiefunctionarissen[6] in de leefomgeving van jongeren (onderwijs, de buurt) stimuleren wij, in samenwerking met kindpartners en jeugdorganisaties, sport en bewegen bij deze doelgroep.

Ouderen (65 jaar en ouder)

Lochem kent een grote groep ouderen welke in de komende jaren in omvang toe zal nemen. Het gezond en vitaal houden van deze leeftijdsgroep, onder andere door sport en bewegen, vinden wij dan ook belangrijk. Het voorkomen c.q. bestrijden van overgewicht, diabetes, depressie en eenzaamheid zijn hiervoor belangrijke argumenten. Het stimuleren van voldoende sport en beweging draagt daarnaast bij aan de zelfredzaamheid, sociale participatie en ‘actief’ ouder worden (active ageing). In gezamenlijkheid met maatschappelijke partners op dit terrein (o.a. Stichting Ouderenwerk Lochem, GGD, sportverenigingen) dragen wij bij aan het stimuleren van sport en bewegen onder deze doelgroep. Daarnaast stimuleren en faciliteren wij, door inzet van een combinatiefunctionaris als verenigingsondersteuner, sportverenigingen om aanbod te ontwikkelen dat aansluit bij de ‘nieuwe’ vraag van deze doelgroep (zie hoofdstuk 2.2; oudere doelgroep, nieuwe wensen).

Mensen met een beperking

Het stimuleren en toegankelijk maken c.q. houden van sport en bewegen voor mensen met een beperking verdient aandacht. Met name de aanwezigheid en toegankelijkheid van sportactiviteiten is voor deze doelgroep niet altijd optimaal. De omvang van deze doelgroep is in Lochem niet zodanig dat voor iedere sporttak G-aanbod aanwezig en benodigd is. Regionale samenwerking biedt hierbij uitkomst. Door de inzet van een combinatiefunctionaris als verenigingsondersteuner faciliteren wij sportverenigingen om, indien noodzakelijk en gewenst, G-sportaanbod te ontwikkelen. Daarnaast bekijken we mogelijkheid om op regionaal niveau aan te sluiten bij bestaande initiatieven/infrastructuren voor G-sport.

Sociale minima

Sporten wordt in de basis betaald door de sporter zelf, maar niet voor iedere inwoner van Lochem is dit mogelijk. Om sportieve activiteiten toegankelijk te maken en te houden is de bestaande minimaregeling van de gemeente van belang. Deze regeling biedt inwoners financiële ondersteuning voor het bekostigen van sportieve activiteiten. Naast de minimaregeling participeren we ook in het Jeugdsportfonds[7]. Continuïteit, bekendheid en

[5] Bron: Gelderse Sportmonitor, 2011. Zie bijlage IV.
[6] Gemeente Lochem participeert aan de rijksregeling Combinatiefuncties, zie ook bijlage V.
[7] Dit fonds zorgt ervoor dat kinderen die graag willen sporten lid worden van een sportvereniging. Het Jeugdsportfonds betaalt de contributie en vergoed sportspullen (max. € 90,-), het totaalbedrag per kind per jaar is maximaal € 225,-.

gebruiksvriendelijkheid van de gemeentelijke minimaregeling en het Jeugdsportfonds zijn voor ons een blijvend punt van aandacht om sport en bewegen voor iedereen toegankelijk te maken.

3.2.2 Maatschappelijke partners

Steeds meer organisaties hebben belangstelling voor (de inzet van) sport en bewegen. In lijn met toekomstige ontwikkelingen zien wij ook in Lochem kansen en mogelijkheden om in gezamenlijkheid met organisaties sport en bewegen te stimuleren. Door organisaties met elkaar te verbinden en in gezamenlijkheid uitwerking te geven aan initiatieven stimuleren we gezamenlijk sport en bewegen. Naast de Lochemse sportverenigingen zien wij het onderwijs, kinderopvang/buitenschoolse opvang, welzijn- en zorgpartners, jeugd-/jongerenwerk, woning- en buurtverenigingen, speeltuinverenigingen[8] en het bedrijfsleven als belangrijke maatschappelijke partners/organisaties op dit terrein.

3.3 Sterke Kernen

Leefbaarheid in de kernen en sociale participatie willen we behouden en stimuleren. We willen een gemeente blijven c.q. zijn waar het prettig wonen is. Sport en bewegen levert een positieve bijdrage aan het leefklimaat in de kernen. Sportverenigingen en combinatiefunctionarissen hebben hierin een belangrijke rol. Sportaccommodaties en speelvoorzieningen voorzien in een uitvalsbasis voor het beoefenen van sportieve activiteiten en ontmoeting.

3.3.1 Actoren

We onderscheiden een aantal belangrijke actoren die bijdragen aan de leefbaarheid in de kernen van Lochem en participatie onder inwoners stimuleren.

Sportverenigingen

Sportverenigingen vervullen een belangrijke rol in de gemeenschap van Lochem. Enerzijds verzorgen zij grotendeel het sport- en beweegaanbod, anderzijds zorgen zij voor de verbinding en ontmoeting tussen mensen. In 2012 was de helft van de inwoners lid van een sportvereniging in Lochem[9], maar dit zal in de toekomst veranderen. Trends en ontwikkelingen (o.a. demografische ontwikkelingen, veranderende sport- en beweegbehoeften) hebben invloed op de positie van sportverenigingen. Ter illustratie, de ‘top 5 meest beoefende sporten’ in Lochem bestond in 2011 voornamelijk uit ongeorganiseerde activiteiten.

Figuur 2. Top 5 meest beoefende sporten Lochem[10]

1. Fitness, conditie
2. Wandelsport
3. Wielrennen, toerfietsen, mountainbiken
4. Zwemsport
5. Hardlopen, joggen, trimmen

De traditionele sportvereniging met een traditioneel sportaanbod maakt plaats voor de maatschappelijk betrokken sportvereniging met nieuwe vormen van sport. Daarnaast is samenwerking tussen sportverenigingen (wel of niet uit dezelfde sporttak) steeds meer nodig om organisatorisch als vereniging goed te blijven functioneren en in aanbod te kunnen blijven voorzien. Ook samenwerking met andere organisaties/partners (kinderopvang, zorgpartners) heeft de toekomst. Wij maken onderdeel uit van het netwerk van sportverenigingen en willen meedenken over de toekomstige rol en positie van verenigingen. Daarnaast faciliteren we in ondersteuning en de toekomstbestendigheid van sportverenigingen door inzet van een verenigingsondersteuner (combinatiefunctionaris).

Sportraad Lochem

De in 2006 opgerichte Sportraad Lochem vertegenwoordigt de belangen van de sportverenigingen in Lochem. Daarnaast organiseert de Sportraad regelmatig bijeenkomsten voor sportverenigingen waar kennisdeling centraal staat. De Sportraad is een zeer waardevolle partner waar wij graag mee samenwerken[11].

Commerciële sportaanbieders en gezondheidspartners

We realiseren ons dat het sportaanbod niet alleen wordt georganiseerd door sportverenigingen. Er zijn ook andere partijen[12] die vanuit een commerciële invalshoek werken en een belangrijke rol spelen in deze

[8] De speeltuinverenigingen hebben een belangrijke rol in het beheer, onderhoud van speelvoorzieningen.
[9] Bron: Kennis Informatie Systeem Sport, NOC*NSF, 2012.
[10] Bron: Gelderse Sportmonitor, 2011. Zie bijlage III.
[11] De gemeente heeft een samenwerkingsovereenkomst met de Sportraad.
[12] O.a. commerciële sportaanbieders, Stichting MEE, Stichting Ouderenwerk Lochem.

infrastructuur. Hoewel wij als gemeente hier verder geen actieve rol in hebben, stimuleren we samenwerking tussen partijen.

3.3.2 Sportaccommodaties

Toekomstige ontwikkelingen maken het nodig om te kijken naar de combinatie sport, bewegen en ruimte in de gemeente. Vergrijzing, ongeorganiseerde sport en populariteit van sporten zijn sterk van invloed op de beoefening van sportieve activiteiten en daarmee ook op het gebruik en de noodzaak van sportaccommodaties. Om te komen tot een goede balans tussen kwantiteit en kwaliteit, betaalbaarheid en toegankelijkheid worden er keuzes gemaakt. De volgende uitgangspunten zijn leidend in hoe we met onze sportvoorzieningen willen omgaan. In het uitvoeringsprogramma 'sterke kernen' werken we de uitgangspunten uit in o.a. een sportvoorzieningenplan. In (de uitwerking van het) accommodatiebeleid leidt dit tot een huisvestingsplan sport per kern.

Uitgangspunt 3
Wij werken toe naar optimaal, multifunctioneel en kostendekkend gebruik van binnen- en buitensportaccommodaties waarbij onze rol op het gebied van eigendom, beheer en onderhoud uiteindelijk beperkt is.

Uitgangspunt 4
Sportaccommodaties met een te lage bezettingsgraad, hoge kosten en weinig perspectief hebben geen toekomst.

Uitgangspunt 5
Wij zijn terughoudend met grote investeringen in nieuwe technieken en/of aanpassingen aan sportaccommodaties. Dit kan alleen aan de orde zijn wanneer wordt voorzien in een grote maatschappelijke behoefte, er sprake is van multifunctioneel gebruik en de gebruikers (verenigingen/organisaties) zelf een substantiële bijdragen leveren.

Toelichting

Multifunctioneel gebruik en bezettingsgraad
Het gebruik en de bezetting van de binnensportaccommodaties in Lochem is wisselend (optimaal/niet optimaal). Buitensportaccommodaties worden met name in de avonduren en in de weekenden gebruikt. Zowel bij de sportaccommodaties als bij andere gemeentelijke accommodaties is het maatschappelijke rendement een aandachtspunt. Deze accommodaties kunnen door meerdere doelgroepen of voor andere activiteiten en op andere tijdstippen worden gebruikt (bijv. nordic walking op het voetbalveld, jeu de boules bij de tennisvereniging en sport in de buurt op het schoolplein). Wij stimuleren multifunctioneel gebruik, monofunctionaliteit van sportaccommodaties wordt niet langer gestimuleerd en gefaciliteerd. Dit komt onder meer tot uiting in huur- en gebruiksvoorwaarden en het subsidiebeleid.

Kwaliteit versus nabijheid
Naast multifunctioneel gebruik van (gemeentelijke) accommodaties is er aandacht voor de verhouding: aanwezige versus het aantal benodigde sportaccommodaties. Met de verwachte demografische ontwikkelingen en veranderingen in het sport- en beweeggedrag worden er keuzes gemaakt om sportaccommodaties veilig en betaalbaar te houden. Kwaliteit boven kwantiteit is hierbij het uitgangspunt. Naar oplossingen voor de gebruikers wordt gezocht. Clustering van sporten, multifunctioneel gebruik en kernoverstijgende accommodaties bieden hierbij mogelijkheden. Behoud van de leefbaarheid in een kern is hierbij een belangrijk aandachtspunt, maar is geen bepalende factor (vanwege bezettingsgraad en kostendekkendheid). Het is denkbaar dat Lochem in de toekomst een aantal 'sportieve omgevingen' rijk is waar sportief en recreatief vertier voor diverse doelgroepen geclusterd is, die dienen als ontmoetingsplaats, waar multifunctioneel gebruik van een accommodatie vanzelfsprekend is en partners met elkaar samenwerken.

Eigendom, beheer en onderhoud
Het merendeel van de binnensportaccommodaties (sporthallen, sportzalen en gymzalen) in Lochem is gemeentelijk eigendom. Daarnaast zijn wij als gemeente verantwoordelijk voor het onderhoud van deze accommodaties. Ten aanzien van binnensportaccommodaties heeft privatisering, daar waar mogelijk, echter onze voorkeur en wordt gestimuleerd. Uiteraard worden hiervoor goede en uniforme afspraken gemaakt met gebruikers. Daar waar privatisering niet tot de mogelijkheden behoort wordt toegewerkt naar meer kostendekkende tarieven. Het extern organiseren/onderbrengen van het eigendom, beheer en exploitatie van de binnensportaccommodaties is waar we naar streven. We realiseren ons dat dat niet alle gevallen mogelijk is. Voor accommodaties met een groot strategisch belang (bijv. economisch, toeristisch, recreatief) zullen we maatwerk leveren.

Ten aanzien van de buitensportaccommodaties dragen we het totale beheer en onderhoud vanaf 2014 over aan sportverenigingen dan wel beheersstichtingen. De gemeente vervult dan geen rol meer bij het instandhouding van buitensportaccommodaties

Openbare ruimte en speelruimte
De toename van ongeorganiseerd sporten en bewegen zorgt voor een stijgend gebruik van voorzieningen in de openbare ruimte en nieuwe wensen en behoeften. Bestaande voorzieningen (o.a. fiets- en wandelpaden) zijn hierbij een goede uitvalbasis. Voor veiligheid, toegankelijkheid en kwaliteit van deze voorzieningen hebben wij aandacht. Openbare ruimte (bijvoorbeeld een grasveld) zonder bestemming kan daarnaast, onder voorwaarden, dienst doen als ruimte voor sport en bewegen. Bij de ontwikkeling en aanleg van nieuwe gebieden is er aandacht voor voldoende sport en beweegruimte. Integrale afstemming binnen de gemeentelijke organisatie is hierin noodzakelijk en gewenst.

Ook speelruimte is een belangrijke plek die voorziet in ruimte voor sport en bewegen en mogelijkheid biedt tot ontmoeting. In het speelruimtebeleid is vastgelegd hoe wij voorzien in voldoende speelruimte.

3.4 Middelen voor sport en bewegen

Partners die uitvoering geven aan sport en bewegen zijn erg waardevol. Het faciliteren, ondersteunen en waarderen van deze partners verdient aandacht. Vanuit het nieuwe kader sport en bewegen en de benoemde uitgangspunten willen wij de huidige gemeentelijke subsidiesystematiek enigszins anders inrichten.

Uitgangspunt 7
Wij streven naar subsidiering van sportverenigingen voor hetgeen zij doen en niet simpelweg omdat ze er zijn.

Uitgangspunt 8
Door deelname aan de regeling Combinatiefuncties stimuleren wij sport (onder bepaalde doelgroepen) en investeren we in duurzame en toekomstbestendige sportverenigingen.

Uitgangspunt 9
Wij zorgen dat sport en bewegen voor iedereen toegankelijk is o.a. door te participeren aan het Jeugdsportfonds.

Uitgangspunt 10
Subsidies met betrekking tot sportaccommodaties worden aangepast aan onze nieuwe rol op het gebied van eigendom, beheer en exploitatie.

Toelichting

Subsidie voor maatschappelijke inzet
Veel verenigingen hebben de afgelopen jaren een waarderingssubsidie ontvangen, variërend tussen € 1.000,- en € 4.000,-, afhankelijk van de omvang van de vereniging[13]. Waarderingssubsidies zijn nooit gebruikt om te sturen op doelen, er is nooit een tegenprestatie aangekoppeld. Sportverenigingen dienen echter subsidie te ontvangen voor wat zij doen en niet simpelweg omdat ze er zijn. De subsidieafhankelijkheid van sportverenigingen dient te verminderen. We willen sport- en beweegactiviteiten subsidiëren die een breed maatschappelijk doel dienen en in samenwerking met andere maatschappelijke organisaties worden uitgevoerd. Aanpassing van de subsidievoorwaarden is hiervoor noodzakelijk. In gezamenlijkheid met de sportverenigingen geven wij invulling aan de nieuwe subsidiesystematiek.

Regeling Combinatiefuncties
Vanaf 2012 nemen wij deel aan de Rijksregeling Combinatiefuncties. Door deze regeling zijn er in Lochem 5,6 fte combinatiefuncties gerealiseerd die deels in het onderwijs en deels in de sport of cultuur werken. Op het gebied van sport is 0,55 fte verenigingsondersteuner en 0,85 fte sportcoach werkzaam. Door deze inzet stimuleren wij de

[13] In 2010 is deze subsidie geharmoniseerd (gelijktrekken oud Lochem en oud-Gorssel) en zijn enkele waarderingssubsidies geschrapt.

sportparticipatie onder de doelgroepen jongeren (0-23 jaar) en investeren we in duurzame, toekomstbestendige sportverenigingen. Deze inzet is zeer waardevol en blijven wij voorzetten[14].

Jeugdsportfonds
In 2012 is de gemeente met een bijdrage van de Rotary ingestapt op de regeling Jeugdsportfonds. Om ook in de toekomst sporten voor kinderen uit sociale minima mogelijk te maken willen wij deelname aan o.a. het Jeugdsportfonds voortzetten.

Exploitatiesubsidies binnensportaccommodaties
Passend bij onze nieuwe rol ten aanzien van eigendom, beheer en exploitatie (zie paragraaf 3.3.2) willen wij de huidige subsidiesystematiek met betrekking tot binnensportaccommodaties aanpassen. Hierbij sluiten we aan bij het (nog vast te stellen) accommodatiebeleid, waar ook binnensportaccommodaties onderdeel in zijn. Ook deze verandering van subsidiesystematiek geven we gezamenlijk met sportverenigingen vorm.

Overzicht gemeentelijke middelen sport en bewegen 2013

Bestemming	**Omvang**
Waarderingssubsidies sport	€ 87.000,-
Combinatiefuncties 1,4 fte sport (verenigingsondersteuner, sportcoach)	€ 70.000,- (rijksmiddelen)
Jeugdsportfonds	€ 10.000,- (Rotary Lochem)
Exploitatiesubsidies (binnensportaccommodaties)	€ 475.000,-
Watersportsubsidies[15]	€ 40.000,-
Onderhoud, vervanging en afschrijving sportaccommodaties	Nog niet inzichtelijk, onderdeel van het traject accommodatiebeleid.

[14] Financiële middelen voor deze inzet zijn tot en met schooljaar 2017-2018 geborgd.
[15] Betreft huurcompensatie aan watersportverenigingen t.b.v. gebruik van binnenzwembad de Beemd. Het afbouwen van deze subsidie is onderdeel van de raadsopdracht 'ombuigingsonderzoek (€ 70.000,-) op de exploitatie van het binnenzwembad'.

4. Vervolgproces

4.1 Inleiding

Na positieve besluitvorming over het gemeentelijk kader voor sport en bewegen dient een vertaling te worden gemaakt naar de concrete uitvoering. Onderstaand is beschreven op welke wijze wij deze vertaalslag willen maken.

4.2 Samenstellen uitvoeringsprogramma

Passend bij onze nieuwe rol ten aanzien van sport en bewegen (samenwerkingspartner) willen wij in samenwerking met betrokken maatschappelijke organisaties (o.a. Sportraad Lochem, sportverenigingen, welzijnsorganisaties, onderwijs, GGD, Stichting Ouderenwerk Lochem) de vertaalslag maken van kaders naar uitvoering door een uitvoeringsprogramma op te stellen.

4.2.1 Bijeenkomsten

In lijn met de twee doelen (gezondheidsbevordering en sterke kernen) die wij nastreven met de inzet van ons beleid sport in te zetten als middel, organiseren wij interactieve bijeenkomsten. Tijdens deze bijeenkomsten[16] wordt een uitvoeringsprogramma samengesteld overeenkomstig met de gestelde kaders/uitgangspunten behorende bij deze twee doelen (zie hoofdstuk 3). Vier centrale vragen zijn leidend bij de samenstelling van het uitvoeringsprogramma.

Centrale vragen

1. Welke rol ziet de gemeente voor zichzelf, wat verwacht de gemeente van anderen?
2. Wat is er voor nodig? / Wat kunnen we er voor doen? / Hoe te realiseren?
3. Welke voorwaarden zijn nodig/wat zijn de randvoorwaarden?
4. Wanneer is concrete uitvoering mogelijk?

Bijeenkomst Gezondheidsbevordering
Tijdens deze bijeenkomst wordt antwoord gegeven op de vier centrale vragen met betrekking tot:

- Sportstimulering: jongeren 0-23 jaar, ouderen 65 jaar en ouder, mensen met een beperking, sociale minima.
- Maatschappelijke partners: verbinden van organisaties en samenwerking tussen organisaties.
- Middelen: subsidies voor maatschappelijke inzet.

Bijeenkomst Sterke Kernen
Tijdens deze bijeenkomst wordt antwoord gegeven op de vier centrale vragen met betrekking tot:

- Actoren: sportverenigingen, sportraad Lochem, andere partners.
- Sportaccommodaties: multifunctioneel gebruik, bezettingsgraad, eigendom, beheer en onderhoud.
- Middelen: exploitatiesubsidies binnensportaccommodaties.

Het uitvoeringsprogramma m.b.t. sterke kernen leidt tot een herijking van de subsidies aan binnensportaccommodaties. Hiervoor is input nodig vanuit het traject uitwerking accommodatiebeleid. De uitwerking van accommodatiebeleid leidt tot voorzieningenplan per kern en een huisvestingsplan sport.

4.2.2 Uitvoering nieuwe beleid

Nadat het college een besluit heeft genomen over het uitvoeringsprogramma kan gestart worden met de daadwerkelijke uitvoering van het nieuwe beleid.

[16] Er wordt uitgegaan van twee bijeenkomsten per thema.

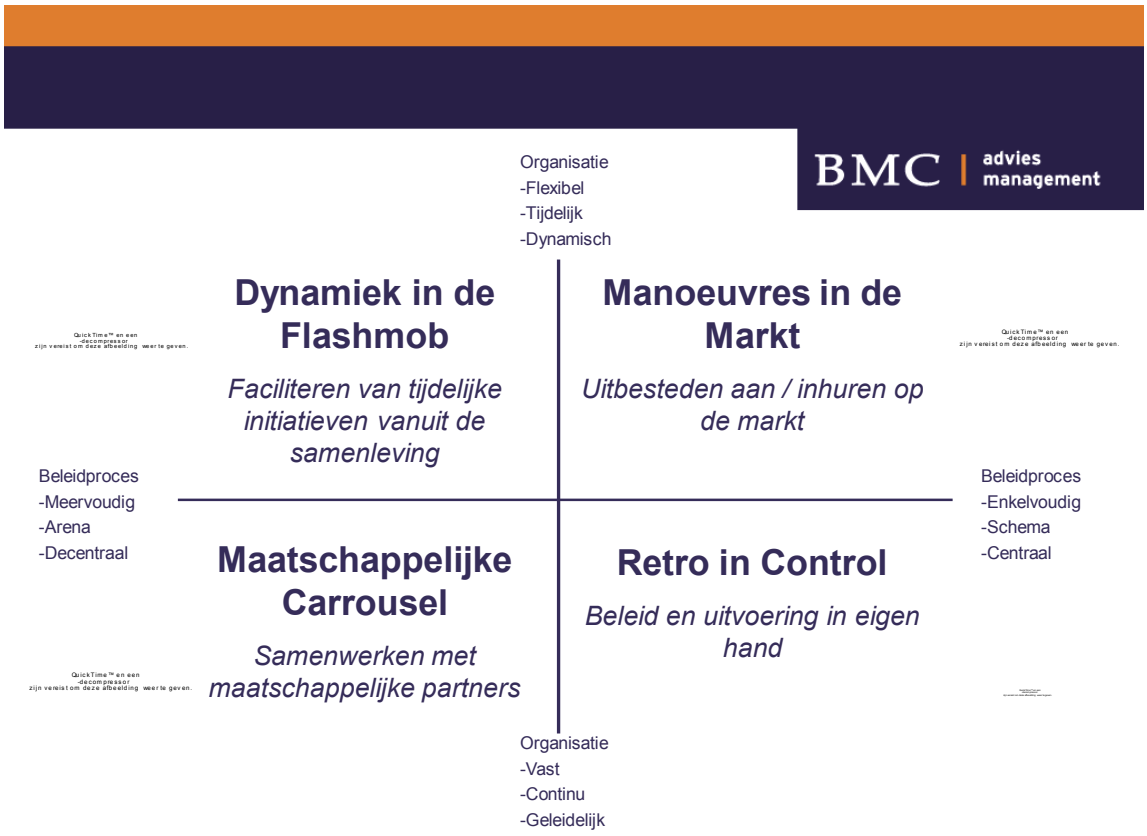
Bijlage I Modellen voor sportbeleid

Model 1: Sportstimuleringsmodel	
Variant 1: Accommodatiebeleid De meeste lokale sportstimulering vindt plaats door het tegen een sociaal tarief verhuren van sportaccommodaties, waarmee de kosten van de sportbeoefening worden gedrukt. Voor kleinere tot middelgrote gemeenten zal het hierbij feitelijk vooral gaan om voetbalvelden, sporthallen en zwembaden, met eventueel nog enkele voorzieningen passend bij lokaal of regionaal populaire sporten als korfbal of handbal.	Variant 2: Sportondersteuningsbeleid De sport wordt niet alleen gefaciliteerd met accommodaties, maar is er ook ondersteuning op het meer organisatorische vlak. Hierbij valt te denken aan het werven van, en verzorgen van cursussen voor vrijwilligers, actieve betrokkenheid bij de organisatie van evenementen en grootschaliger toernooien, de actieve ondersteuning van een Sportraad en dergelijke. Een andere optie binnen deze variant is inzetten op sport op en nabij scholen, zodat kinderen onder deskundige leiding met meerdere sporten kunnen kennismaken, en zo tot deelname aan sport worden aangezet. Dit kan onder meer door versterking van het onderwijs op het gebied van lichamelijke opvoeding en sport (bijvoorbeeld door de aanstelling van vakleerkrachten); de bouw van sportvoorzieningen die zowel door de school als door sportverenigingen kunnen worden gebruikt; en de opname van sport in het aanbod van na- en buitenschoolse opvang.
Model 2: Sociale ontwikkelingsmodel	
Variant 1: Sport, bewegen en gezondheid In deze variant van het sociale ontwikkelingsmodel zal de neiging bestaan het begrip ‘sport’ vrij ruim te interpreteren en zal de aandacht verschuiven naar het werkzame bestanddeel ‘bewegen’. De positieve effecten van bewegen op de gezondheid zijn genoegzaam aangetoond. De aandacht zal dus uitgaan naar bewegingsrijke vormen van sport, of naar het bewegingsaspect van sport, met voorbijgaan van bijvoorbeeld het sportorganisatorische aspect van de vereniging. Zelfs bewegingsrijke activiteiten als spelen en recreatie komen in het vizier. Er wordt gebruik gemaakt van bewezen strategieën waar het gaat om het lichamelijk activeren van bewegingsarme doelgroepen. De gemeente zoekt de samenwerking met organisaties die zich inzetten op het terrein van de lokale (preventieve) gezondheidszorg, zoals huisartsen, GGD’s en voorlichtingsbureaus. Ook een verbinding met het ruimtelijk beleid is gewenst, met name gericht op de ontwikkeling van ‘beweegvriendelijke’ wijken en buurten.	Variant 2: Maatschappelijke verbondenheid In deze variant ligt wordt in het sportbeleid een redelijk traditioneel sportbegrip gehanteerd, met daarin de centrale plaats voor de sportvereniging. Dat werkt prima in die gebieden waar sportverenigingen zijn, en het vooral om de instandhouding of versterking van een al reeds bestaande maatschappelijke betrokkenheid gaat. Echter, het ontbreken van goed functionerende sportverenigingen is in veel gevallen juist een belangrijk signaal dat het in een bepaalde wijk of plaats ontbreekt aan maatschappelijke samenhang. In zo’n geval kan de gemeente (tijdelijk) de rol van sportaanbieder overnemen en zelf sportvormen gaan aanbieden. Accenten in deze variant zijn het stimuleren van vrijwilligerswerk in de sport (bijvoorbeeld door het aanbieden van maatschappelijke stages bij sportverenigingen voor scholieren) en versterking van het ‘pedagogisch klimaat’, bijvoorbeeld door te werken met professionals die sport weten te integreren met samenlevingsopbouw. Om deze accenten vorm te geven zoekt de gemeente de samenwerking met organisaties die zich inzetten voor de lokale samenlevingsopbouw, zoals het club- en buurthuiswerk en welzijnsorganisaties.

Model 3: Economisch ontwikkelingsmodel		
Variant 1: City Marketing De gemeente gaat in deze variant van het economische ontwikkelingsmodel op zoek naar bewezen strategieën waarbij sport bijdraagt aan de versterking of verandering van het vestigingsklimaat en/of het imago van de stad of gemeente in binnen- en/of buitenland. Sport moet er dan aan bijdragen dat de stad of gemeente eerder herkend wordt als aantrekkelijke toeristische bestemming, woonplaats en/of plaats van vestiging voor een bedrijf. Als men sport inzet voor het bereiken van economische doelstellingen dient sport te worden ingebed in het meer omvattende city marketingbeleid.	Variant 2: Innovatie Sommige steden beschikken over hoger onderwijsinstellingen, instituten, laboratoria, technologisch geavanceerde bedrijven en/of medische instellingen waar onderzoek plaatsvindt, waarbij een verbinding met sport mogelijk is, gericht op innovatie in of door de sport. Te denken valt aan terreinen als voeding, (kleding)materialen, transport, revalidatie en prestatieverbetering. Het omgekeerde is ook mogelijk. Een gemeente die beschikt over bijzondere clustering van (top)sportvoorzieningen, evenementen of organisaties binnen haar grenzen, kan proberen hiermee op innovatie gerichte bedrijvigheid naar zich toe te trekken. Idealiter gaan in deze variant in de loop der tijd sport en innovatie elkaar wederzijds versterken.	Variant 3: Werkgelegenheid Voor enkele gemeenten lijkt er ruimte zich te profileren als ‘sport werk’ stad. Deze gemeenten beogen veel bedrijvigheid in de sportsfeer naar zich toe te trekken. Daarbij valt te denken aan sportartikelenfabricage en –distributie; sportmarketing; ontwikkelaars, bouwers en exploitanten van sportaccommodaties; sportbonden; commerciële sportaanbieders zoals fitnessketens, en dergelijke.
Model 4: Integrale model		
Het integrale model is de optelsom van voorgaande modellen. Een gemeente kan bijvoorbeeld het sociale ontwikkelingsmodel toepassen in wijken en buurten waar zich een relatieve achterstand in sportdeelname manifesteert, in combinatie met een cumulatie van problemen als hoge werkloosheid, vandalisme, drugsoverlast, fraude met bijstandsuitkeringen, gezondheidsproblemen en schooluitval. Terwijl ze daarnaast voor de gemeente als geheel het economische ontwikkelingsmodel hanteert om toeristen en bedrijven te trekken, die moeten zorgen voor meer bedrijvigheid, inkomsten en werkgelegenheid in de stad.		

Bron: Visiedocument Nederland Sportland, Vereniging Sport en Gemeente, z.j.

Bijlage II Modellen voor regie

Bijlage III Integrale verbinding sport en bewegen

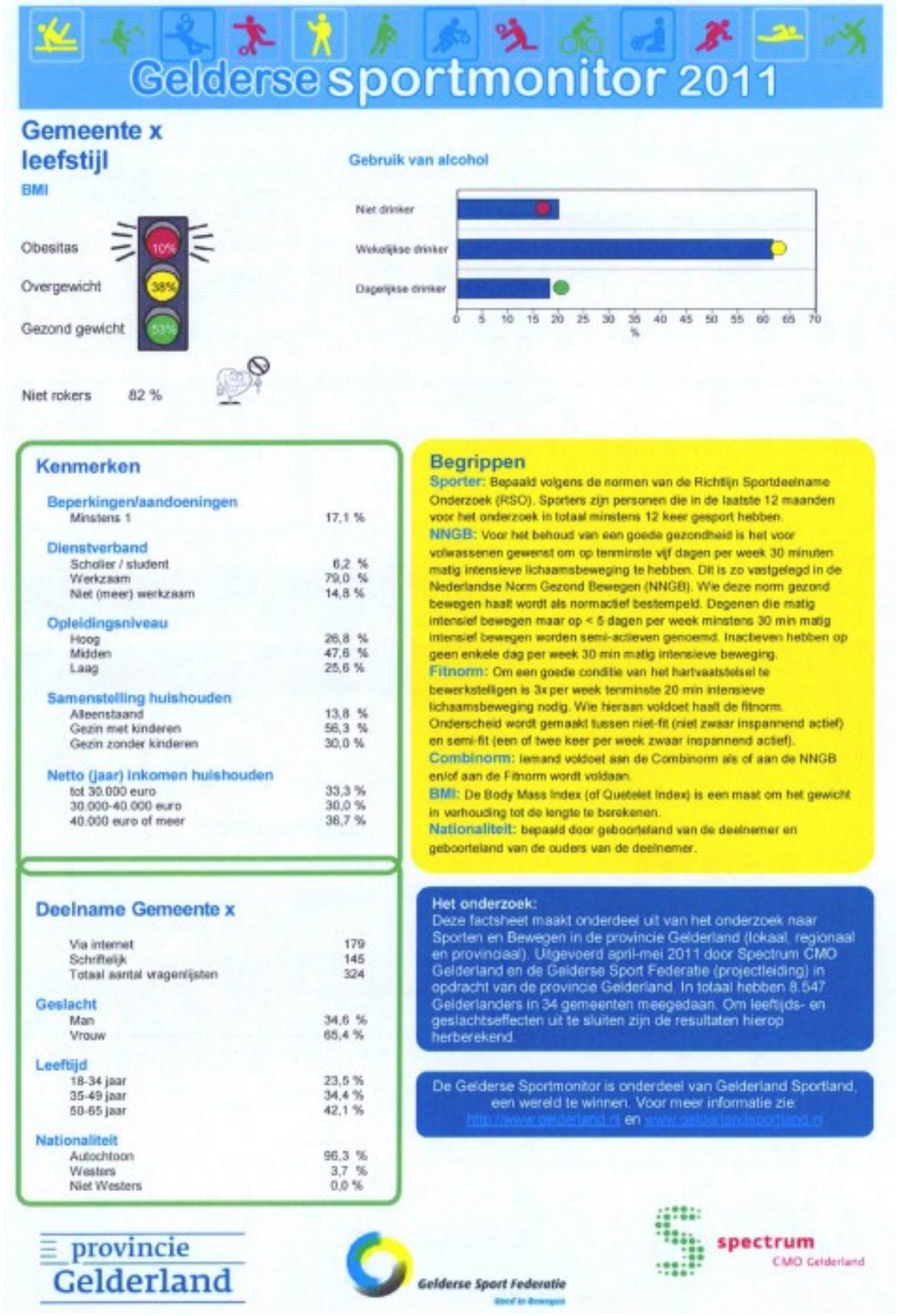
Beleid	Inhoudelijke raakvlakken inzet sport als middel
Toekomstvisie *'Lochem verbindt prachtig', 2030*	**Veranderende rollen, vertrouwde samenwerking:** • Lochem heeft krachtige kernen; een samenleving met lokale kracht door samenwerking, gedragenheid door vrijwilligers en verenigingen. **Lochem 2030, de koers:** • Basispunt van Lochem: verbinding tussen mensen, sterke sociale samenhang, levendige kernen, actieve vrijwilligers, vele verenigingen, prettig wonen, speciale aandacht voor cultuur, cultuurmakelaar; • Een gemeentelijke overheid die de kracht en initiatieven van maatschappelijke organisaties en onderwijsinstellingen aanjaagt en ondersteunt. **Strategische agenda 2020:** • Sterke kernen: inwoners nemen verantwoordelijkheid, integrale samenwerking, vrijwilligersprojecten; • Recreatie versterkt: cultuurhistorie, sfeer, kwaliteit van leefomgeving;
Collegeprogramma *'Samen ondernemend', 2010-2014*	**Sport** • Inwoners kunnen optimaal aan de samenleving meedoen; • Beoefenen van sport is belangrijk voor het welzijn van de inwoners; • Stimuleren van inwoners om activiteiten te bezoeken en hieraan deel te nemen; • Zwaar accent op sportstimulering, met speciale aandacht voor gehandicapten; • Deelname aan de combinatiefuncties biedt kansen om een programma op het gebied van sportstimulering, buurtactiviteiten, brede school en cultuur goed te laten uitvoeren in samenwerking met scholen, verenigingen en het buurtwerk. **Zorg en welzijn** • Inzet gericht op actief meedoen van alle inwoners aan de lokale samenleving; • 'Participatie' is sleutelwoord; • Inzet vrijwilligers, samen met professionele hulp, is van onschatbare waarde. **Onderwijs en jeugd** • Achterstanden van leerlingen in het basisonderwijs zo veel mogelijk voorkomen; • Samenwerking voorschoolse voorzieningen belangrijk, activiteiten op het gebied van sport, cultuur en buurtwerk kunnen hierbij betrokken worden; • Ontwikkeling jeugd en jongeren stimuleren; • Vergroten van ontwikkelingskansen voor jongeren en voorkomen van achterstand en uitval; • Betrokkenheid van jongeren bij hun leefomgeving vergroten door een prettig werk-, woon- en vrijetijdsklimaat te stimuleren.
Welzijnsbeleid *'Visie op Welzijn', concept 2013*	**Visie** De gemeente Lochem en haar welzijnspartners streven naar een inclusieve[17] samenleving, waaraan alle bewoners volwaardig kunnen meedoen. Samen met bewoners, maatschappelijk een uitvoerende organisaties werkt de gemeente aan het vergroten van de participatie.
Transitie sociale domein *'Bouwen op de kracht van de lokale samenleving',concept 2013*	**Visie** • Eigen kracht als motor voor participatie; • Eenvoud en alertheid: de professionals en dienstverleners; • Ontkokering, samenwerking en verbinding.
Wmo beleid	**Meedoen en het samen doen**

[17] Inclusief beleid is een manier van denken en werken waarin op alle beleidsterreinen zowel maatregelen worden getroffen die algemeen van aard zijn als maatregelen die specifiek de zelfredzaamheid en participatie van mensen met een beperking stimuleren.

'Meedoen en samen doen', 2009-2012	Alle inwoners van Lochem, ongeacht leeftijd, beperkingen en problemen, moeten volwaardig kunnen meedoen in en aan de samenleving. Samen met de bewoners en de maatschappelijke en uitvoerende organisaties werkt de gemeente aan het vergroten van de participatie en de zelfredzaamheid van mensen en de leefbaarheid en sociale samenhang in de kernen. **Actieve gemeente** Lochem wil een actieve gemeente zijn waarin mensen zich in staat en uitgenodigd voelen om zelfstandig te functioneren en deel te nemen aan de samenleving. De gemeente vraagt actief burgerschap van haar inwoners en zorgt daarbij voor goede randvoorwaarden. **Kerngerichte benadering** Vanuit het gedachtegoed van de Wmo kiest de gemeente voor een aanpak die zich richt op het verbeteren van de directe leefomgeving in de kernen/wijken in nauwe samenwerking met de inwoners en de maatschappelijke organisaties. **Andere manier van werken** Van aanbodsturing naar vraagsturing, meer preventief en minder curatief werken, interactieve beleidsontwikkeling en -uitvoering, nieuwe vormen van samenwerking en ruimte voor maatschappelijk initiatief. **Prestatievelden** 1: Het bevorderen van sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten. 2: Jeugdigen met problemen met opgroeien ondersteunen en ouders met problemen 4: Het ondersteunen van vrijwilligers.
Gezondheidsbeleid *'Gezond zijn, gezond blijven' 2009-2012*	**Visie** Gezondheid bepaalt in belangrijke mate de kwaliteit van leven. Gezonde mensen voelen zich beter, zijn minder vaak ziek, werken meer, presteren beter en leven langer. Kortom: ze kunnen beter meedoen. Gezondheidswinst helpt dus de burger én de samenleving. **Belangrijke onderwerpen** • Het bestrijden van overgewicht; • Het bestrijden van diabetes • Het bevorderen van een gezonde leefstijl, met name door voldoende te bewegen; • Het voorkomen van depressie; • Het bestrijden van eenzaamheid.
Vrijwilligersbeleid *'Beleidsplan vrijwilligers en Mantelzorg', 2012-2015*	**Ambities** • Meer vrijwillige inzet; • We willen vrijwilligers ondersteunen bij hun vrijwillige inzet. **Uitgangspunten** • Vrijwillige inzet komt uit mensen zelf; de gemeente wil faciliteren; • Mensen benutten hun eigen kracht eerst; • Ondersteunen is nodig wanneer de eigen kracht van mensen ontoereikend is; • Het ondersteuningsaanbod moet aan eisen voldoen; • We richten ons op kwetsbare groepen en op initiatiefrijke burgers; • Als er meer vrijwillige inzet is, kan de gemeente mensen loslaten, zonder ze te laten vallen.
Brede School beleid *'Visie op Brede School ontwikkeling', 2010*	**Hoofddoelstelling** • Het kind maximale ontwikkelingskansen bieden; • Het kind wordt maximaal gefaciliteerd met school, opvang (educatie), sport, cultuur en expressie. **Nevendoelstelling en subdoel** • Creëren van maximale sociale samenhang en veiligheid in de wijk;

	• Voorzieningenniveau in de wijk maximaliseren; • Optimale samenwerking tussen instellingen; • Maximaliseren ontmoeting in de wijk; • Expertise van professionals maximaal benutten.
Jeugd- en jongerenbeleid *'Integraal Jeugdbeleid', 2008-2012*	**Sport** • Versterken en ondersteunen van het kader van sportverenigingen ondermeer op het gebied van gezondheid (alcohol, drugs, roken) en hangjongeren problematiek; • Meer aandacht voor het faciliteren ongeorganiseerde vormen van sportbeoefening.
Speelruimtebeleid *'Speelruimtebeleid Lochem', 2011*	**Spelen** • Spelen bevordert de sociale cohesie • Gebruik van lokale kracht van speeltuinverenigingen m.b.t. beheer en onderhoud van voorzieningen • Inzet van schoolplein als openbare speelvoorziening
Combinatiefuncties *'Uitvoeringsdocument Combinatiefuncties/Buurtsport coaches', 2012*	**Visie** Jeugdige inwoners in Lochem moeten de mogelijkheid krijgen om op een laagdrempelige manier kennis te maken met sport en cultuur. Door sport en cultuur in te bedden rondom onderwijs en de buurt kan dit worden gerealiseerd. Maatschappelijke organisaties zoals onderwijs, kinderopvang, jeugd-/jongerenwerk, culturele organisaties en sportverenigingen leveren hier een bijdrage aan. Door de inzet van combinatiefuncties en buurtsportcoaches worden deze organisaties versterkt en uitvoerende handen gerealiseerd.

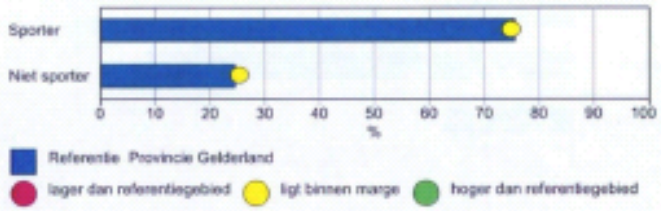
Bijlage IV Sportmonitor Gelderse Sportfederatie

Gelderse sportmonitor 2011

Gemeente x sportief

RSO sporter

Sportfrequentie van de sporters:

12-59 keer per jaar	20,6 %
60-119 keer per jaar	52,4 %
120 of meer keer per jaar	27,0 %

Lidmaatschap

Lid van een sportvereniging:	53,0%

Top 5 van de sporten:
1. Fitness, conditie
2. Wandelsport
3. Wielrennen, tourfietsen, mountainbiken
4. Zwemsport
5. Hardlopen, joggen, trimmen

Top 3 redenen om te sporten
1. Beweging
2. Conditie
3. Plezier

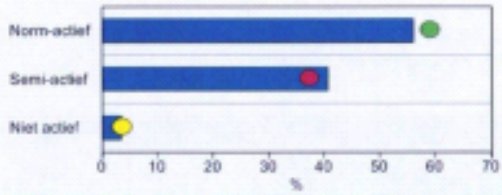
Top 3 redenen om niet te sporten
1. Beweeg genoeg
2. Tijdgebrek
3. Gezondheid

Gebruik van sport voorzieningen

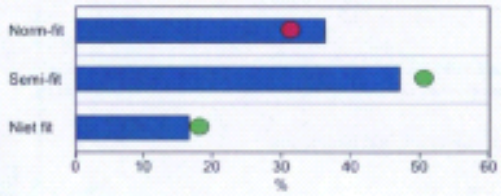
	Niet	In de eigen gemeente	Buiten eigen gemeente	In en buiten eigen gemeente
Officiële binnensportaccommodatie	27,5 %	49,3 %	15,9 %	7,2 %
Officiële buitensportaccommodatie	65,2 %	20,3 %	7,2 %	7,2 %
Niet officiële sportaccommodatie	80,9 %	11,8 %	4,4 %	2,9 %
Sportvoorziening in openbare ruimte	85,7 %	7,1 %	5,7 %	1,4 %
Andersoortige voorziening	40,6 %	29,0 %	10,1 %	20,3 %

Gemeente x bewegen

NNGB

Fitnorm

Voldoet aan de Combinorm: 66,7 %

Doet de activiteit minimaal 1x per week

Lopen (naar school, werk, winkels of halte ov)	56 %
Wandelen als ontspanning	51 %
Fietsen (naar school, werk, winkels of halte ov)	73 %
Tuinieren	32 %
Klussen / doe het zelven	30 %

Doet de activiteit minstens 30 minuten per keer

Lopen (naar school, werk, winkels of halte ov)	14 %
Wandelen als ontspanning	57 %
Fietsen (naar school, werk, winkels of ov)	29 %
Tuinieren	56 %
Klussen / doe het zelven	51 %

provincie Gelderland

Gelderse Sport Federatie

spectrum CMO Gelderland

Bijlage V Combinatiefuncties Lochem

Combinatiefuncties/buurtsportcoaches zijn voor ons een middel om de beleidsdoelen te realiseren. Hierbij vinden we het belangrijk dat er verbinding en samenhang komt in projecten en activiteiten. Om deze reden worden combinatiefuncties/buurtsportcoaches ingezet vanuit een tweetal thema's die als kader fungeren voor de uit te voeren projecten en activiteiten. Het gaat om de thema's:

- Sterke kernen
- Brede school Lochem

Het totaal van 5,64 fte combinatiefunctionarissen/buurtsportcoaches (waarvan 1,4 fte voor sport) is op basis van onze wensen en behoeften en die van de extern betrokken organisaties, verdeeld over deze twee thema's.

Thema	Doelen	Functieprofiel/fte
Sterke kernen	• Bevorderen van de sociale cohesie • Verbeteren van de woon- en leefomgeving • Stimuleren van ontmoeting en participatie • Stimuleren van sport- en cultuurparticipatie • Gemeenschap betrekken bij vrijwilligerswerk • Ontwikkelen/ondersteunen van toekomstbestendige verenigingen	• 1,74 fte jeugdcoaches
Brede school Lochem	<u>Onderwijs/sport</u> • Gezondheidsbevordering • Sportstimulering op en rond de school (voor-, tussen- en naschools) • Kwaliteitsimpuls bewegingsonderwijs en beweegprogramma's • Meer verbinding tussen (brede)school en wijk • Meer aandacht voor fysieke en geestelijke achterstanden en signalering • Stimuleren, structureren en coördineren samenwerking tussen scholen, sportverenigingen en overige kindpartners <u>Cultuur</u> • Vergroten cultuurparticipatie • Stimulans muziekonderwijs op school • Leesbevordering • Kwaliteitsimpuls cultuureducatie en cultuurprogramma's • Nieuwe groepen betrekken bij kunst en cultuur • Verbindingen leggen tussen de professionele en amateurkunst • Stimuleren, structureren en coördineren samenwerking tussen scholen en culturele instellingen en verenigingen	• 0,9 fte brede school coördinator • 0,85 fte sportcoach • 0,55 fte verenigingscoach • 0,5 fte cultuurcoach • 0,5 fte cultuuruitvoerders • 0,6 fte taal-/mediacoach